

BANGKOK

blijkt een goede vingeroefening. De trektocht door de wildernis in het noorden van het land staat pas later op de agenda, maar dat we in Bangkok eveneens te maken hebben met een jungle is duidelijk. De eerste impressies van deze zinderende metropool van twaalf miljoen inwoners zijn bijna overwelddigend. Drukke markten, een nooit eindigende en meestal stilstaande verkeersstroom, talrijke eettentjes aan de weg en meer grootstedelijke hectiek. Maar wie goed kijkt en ruikt, wordt meteen gecharmeerd door een broeierig stadsleven waarin traditie en moderniteit in één oogopslag te vangen zijn. Bangkok, urban jungle en wereldstad.

De Thaise hoofdstad ligt langs de levensader Chao Phraya. Aan de oevers van die rivier ontstond in 1782 de stad. Daar vind je dan ook het meest traditionele Bangkok. Elke verkenning begint met een boottocht over de brede stroom en de *khlongs*, een wirwar van kanalen en grachten waarlangs de oude stadswijken groeiden. Bij de kade van het 'River Center' meren de veerboten aan die elke morgen duizenden inwoners van de overkant naar de kantorenflats in het centrum brengen. Tientallen Vespa-bestuurders staan met warmgedraaide motor klaar om de passagiers tegen betaling en in de kortst mogelijke tijd (en liefst ook levend) door het chaotische verkeer naar hun werk te loodsen. Ook de *long-tail boat* (een soort privé-taxi) die we charteren, maakt er haastwerk van. De bestuurders weten dat hun klanten vaak het water kiezen om de files in de stad te omzeilen en dan is tijd ook in Bangkok geld. We verlaten de rivier gauw voor een zijkanaal en dobberen rustig door een wereld die enkele versnellingen trager draait. We kijken uit op huisjes waarvan de voorzijde aan de waterkant ligt en de achterzijde aan de straatkant. Hier wordt aan en op het water geleefd en gewerkt. Waterplanten worden als veevoer gekweekt, de antiekrestaurateur vervoert zijn kast per boot, de kruidenier en de slager bieden hun waar aan de voorbijpeddelende wijkbewoners aan. Enkele schuiten vertrekken met dampende kookpotten naar de drijvende markt, die een uurtje buiten Bangkok op een van de kanalen wordt gehouden.

WITTE OLIFANTEN

We zetten voet aan wal bij het Grote Paleis. Het uitgestrekte domein is om twee redenen het heiligste der heilige in Thailand. Allereerst is dit het paleis van koning Bhumibol, met een regeertijd van 57 jaar de koning met de langste carrière ter wereld, en voor de koning heeft elke Thai diep respect. Grapjes, kwaadsprekerij of kritiek zijn de snelste wegen naar het eerste vliegtuig terug (voor de buitenlanders) of naar de donkere achterafkamertjes van het politiekantoor (voor de Thai). En dan is er ook de Wat Phra Kaeo, de tempel van het paleis, de heiligste tempel van het land.

Elke inwoner van Thailand wil graag één keer in zijn leven een offer brengen aan de 66,5 centimeter grote smaragden Boeddha die in deze tempel volledig met 24-karaats bladgoud belegd is. De boeddhistische tempels in Thailand blinken uit door een weelderig en kleurrijk samenspel van beeldhouw-

werken, mythologische figuren en schilderijen, dubbele lagen bladgoud en veelkleurige daken. Hergebruik van materiaal werd daarbij niet geschuwd: de wanden van de tempel zijn een patchwork van scherven Chinees porselein. De reden hiertoe is dat Bangkok ontstond als een handelsnederzetting waar de Thai met Chinese handelaars rijst voor porselein ruilden. Bij ruwe zee sneuvelde al eens een lading porselein. De kostbare brokken werden hier dan maar als muurdecoratie gebruikt, een vorm van recycling uit de tijd toen het woord nog niet eens bestond.

CHIANG MAI OP DE FIETS

Van de stedelijke jungle naar de echte, laten we de drukte van Bangkok achter ons. Noord-Thailand heet het reisdoel. Zevenhonderd kilometer noordwaarts - op een uurtje vliegen van de hoofdstad - ligt Chiang Mai, de tweede stad van Thailand. Het is de ideale uitvalsbasis voor de ontdekking van het interessante noorden van het land. Chiang Mai wordt omringd door bergen en een nog vrij onherbergzame jungle, waarin oude koningssteden, tempels en primitieve bergvolkeren de drie hoogtepunten van de regio vormen.

Etienne Daniëls heeft lak aan dergelijke verplichte nummertjes. De Belg is elf jaar geleden in Chiang Mai neergestreken om er een reisbureau op te richten dat in fietstochten is gespecialiseerd. Misschien niet de meest voor de hand liggende optie om de streek te verkennen, maar wel een van de leukste. Je kunt makkelijker contact leggen en bovendien vindt iedereen je sympathiek. De Thai beschouwen je op die manier als een van hen, meent Etienne. Een dag en 52 kilometer lang zal hij met ons langs de rustige buitenwijken van de stad fietsen. Het uitrijden van de stad op een tweewieler langs claxonnerende auto's, zigzaggende bromfietsen en onverwacht opduikende putten lijkt bij ons op stuntelig gehannes in plaats van het vlotte pedaalwerk van Etienne. "Oogcontact zoeken met de chauffeur en nooit stoppen", legt onze gids de volgens hem meest doeltreffende tactiek uit.

Gelukkig fietsen we vrij snel langs de verkeersvrije oever van de Ping-rivier. We hoeven maar de arm uit te steken om een rijkdom aan rijpe bananen, kokosnoten, papaja's en mango's te plukken. "Het hele jaar hebben we hier lekker vers fruit. Dat tekent de houding van de mensen meer dan je denkt. Alles groeit hier in overvloed en dus denkt niemand aan morgen". Het meest in het oog springend zijn de huizen langs de rivier, die op hoge houten palen staan. Ze zijn met een staaltje Thais Darwinisme of simpelweg gezond boerenverstand functioneel bedacht. De paalwoningen beschermen tegen overstromingen en op de grond levend ongedierte. Binnen op de vliering droogt de rijst, terwijl in de schaduw onder de woning de vrouwen weven en de mannen hout klieven, ijzer smeden of andere klussen klaren. Etienne: "Vijf dagen geleden is hier in één uur tijd tachtig liter water uit de hemel gevallen. Voor een mens te vergelijken met een mier die een emmer water op zijn kop gekieperd krijgt."

Het woord 'regenseizoen' krijgt hier dan ook een heel andere invulling dan bij ons. Wegen en velden staan nog onder >

Kinderen haasten zich na schooltijd naar huis in het Hmongdorp Hua Na.

THAILAND

Meer dan de helft van de bevolking leeft van de landbouw. Samen met India is Thailand de grootste rijstexporteur ter wereld.

> water, maar de bananenbomen dragen op die manier de volgende dag wel volle trossen vruchten van vijf rijen dik. Zelfs als het water met bakken uit de hemel valt, denkt men niet aan morgen.

KERSTMAN IN DE SNEEUW

We trappen langs een handvol tempels en een prachtige *chedi*, een torenvormige boeddhistische tempel, uit 1286. Lunchen doen we in Baan Tawai, een dorp waarvan de bewoners zich gespecialiseerd hebben in het maken van verfijnd houtsnijwerk. Een tamelijk abrupte breuk met de couleur locale krijgen we voorgeschoteld als we het complex bereiken met de naam 'McKean Rehabilitation Center', op een schiereiland tussen de Ping en een zijrivier.

McKean was een Amerikaanse protestantse missionaris die hier in 1908 een leprozenkolonie stichtte. Melaatsen werden (en worden soms nog) door boeddhisten als verloren zielen beschouwd, voor wie geen hulp meer kon baten. Ze zouden immers behept zijn met een slecht karma uit hun vorige leven. McKean ontfermde zich in het begin van de vorige eeuw over deze verschoppelingen en met behulp van de westerse geneeskunde wist hij er melaatsen van hun ziekte te genezen. Vandaag is het een bloeiende gemeenschap van een honderdtal genezen (en niet geheel onverwacht tot het christendom

bekeerde) melaatsen. Een van hen is Rabiap Boonma. Als veertienjarig meisje kwam ze in het centrum aan nadat ze in haar dorp werd verstoten. Kruidenbaden, geestuitdrijvingen en zelfs vuur hadden de lepra niet kunnen stoppen. "Maar hier hebben vijf operaties mij gered en heb ik een nieuw leven opgebouwd. Mijn familie en geboortedorp zie ik nooit meer. Ik ben hier getrouwd, heb twee dochters en verdien mijn loon met het maken van kerstkaartjes", vertelt Rabiap haar levensverhaal in een notendop. 'Merry Christmas' zwaait een vrolijke kerstman ons vanuit zijn arrenslee in de sneeuw toe.

EEN EIGEN HUIS, EEN BROMMER EN VARKENSVOER

We bevinden ons de volgende dag weer onmiskenbaar in het woeste Thaise noorden als we het noordelijke grensgebied met Birma aandoen, het land van de Hilltribes. Deze bergvolkeren vestigden zich hier gedurende de laatste drie eeuwen en hun aantal wordt op enkele honderdduizenden geschat. De relatie tussen de Thaise regering en deze tribes is op zijn zachtst gezegd stroef. Eeuwenlang kenden deze traditionele volkeren een nomadenbestaan, maar rondtrekken wordt nu door de regering verboden. De officiële lezing luidt dat deze stammen zich met het verbouwen van opium inlieten en hun brandcultuur steeds meer stukken regenwoud in de as legde. Een andere reden, waar de meeste Thai over zwijgen, is te vinden in de aanwezigheid van het van de djatiboom afkomstige teakhout begeerd in het westen en dus lucratief. Maar teak moet wel minstens tachtig jaar >

DE LONG NECKS

In het noorden van Thailand leven de overbekende Long Necks, ofwel Langnekken of Girafvrouwen die de cover van menig tijdschrift al eens hebben verfraaid. Bij deze bergstam krijgen de meisjes vanaf hun vijfde jaar koperen ringen rond de hals. Volwassen vrouwen dragen gemiddeld 25 ringen, goed voor zes kilo. De ringen worden nooit afgedaan. Het lijkt dat de vrouwen daardoor een langere nek hebben, maar eigenlijk worden borst en schouders door het gewicht naar beneden gedrukt. Een pijnlijke zaak voor de vrouwen, die hun hoofd nauwelijks kunnen bewegen. Zoals de meeste bergstammen zijn ook de Long Necks gevlucht voor het oorlogsgeweld in Birma.

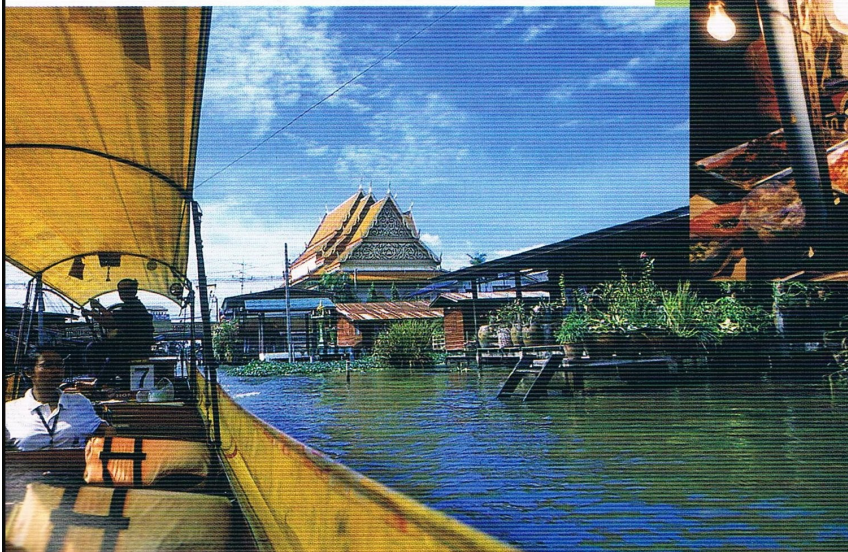
Dat maakt hen kwetsbaar. Bedenk daarbij het fotogenieke plaatje van de geringde vrouwen, en de toeristische exploitatie van dit volk moge duidelijk zijn. In steden als Chiang Mai en Chiang Rai worden dagexcursies naar de Long Necks aangeboden. Voor een kleine vergoeding gaan de vrouwen op de foto met de toeristen. Een meer gewetensvolle optie is om naar de soms donkere levensverhalen te luisteren van deze vrouwen, die (vaak zonder de mannen) op de vlucht zijn voor geweld en uitbuiting. Volgens de overlevering dragen de vrouwen de ringen omdat een van de stamvrouwen ooit door een tijger in de nek gebeten werd. Mannelijke stamleden dragen geen ringen.

> groeien voor het hakrijp is; hopelijk is je eetkamer al besteld, want in de Thaise jungle is er geen teak meer te vinden. De Thaise regering ziet bergvolkeren het liefst traditioneel naai-, vlecht- en houtsnijwerk maken en het getooid in hun traditionele klederdracht verkopen aan buitenlandse bezoekers. Of anders wel als weinig oproerige agrariërs. Dat blijkt als we Hua Na bezoeken, een Hmongdorp in de buurt van Chiang Rai. Oorspronkelijk komen deze Hmongs uit Tibet. Tachtig jaar geleden belandden ze hier, op de vlucht voor het oorlogsgeweld in Birma, het spijtige lot van haast elk bergvolk in het Thaise noorden. De belangrijkste werkplek van de Hmongs in het dorp is de omliggende lychee-plantage. Iedere dorpsbewoner werkt in de plantage of als kolenbrander. Het hout van de lycheeboom levert immers de beste houtskool op.

We ontmoeten hier Nu en Ahm, twee dorpsmeisjes die een redelijk weekloon verdienen in de plantage. Maar net zoals elk bergstamlid dromen ze ondanks de moeizame verhouding met de Thaise regering maar van één ding: een Thais paspoort. "We behoren tot de vierde generatie en toch hebben we enkel recht op een Hilltribe-paspoort. Daardoor mogen we niet stemmen en hebben we geen sociale rechten. We mogen zelfs geen werk zoeken in de stad." Alleen trouwen met een Thai kan hun een toekomst bezorgen in dit land. Wat ze dan wel zouden doen als ze een eigen inkomen hadden? "Eerst een eigen huis kopen, zodat we niet meer bij onze ouders moeten inwonen. Daarna een bromfiets aanschaffen en eten voor de varkens kopen."

GOUDEN DRIEHOEK

We zetten verder koers naar het noorden. Op de zeldzame kruispunten worden kleine markten gehouden waar het er erg levendig aan toe gaat en waar menig westerling met verbazing naar zal kijken. In teilen wordt voedsel aangeboden waar reisgidsen in hun bladzijden 'gezondheid en inenting' voor waarschuwen: kevers, wormen en ingewanden. >

NOORD THAILAND DE GRANDE-TIPS

BOOTJEVAREN OP DE KOK

Vaar in een snelle traditionele long-tailboot de Kok-rivier af, van nabij de Birmaanse grens tot Chiang Rai. De tocht van zestig kilometer duurt ongeveer twee uur. Onderweg zie je prachtige landschappen (regenwoud, rijstvelden, grillige rotsen) en kleine vissersnederzettingen voorbijglijden. Kosten: rond de 70 euro voor een dagtocht.

FIETSEN ROND CHIANG MAI

Fiets met de Belg Etienne Daniëls door het landelijke gebied rond Chiang Mai. Verwacht onderweg geen spectaculaire must-sees, maar authentieke ontmoetingen met gewone Thai, die de gids persoonlijk kent. Voor informatie over de fietstochten surf je naar www.clickandtravelonline.com.

DE GOUDEN DRIEHOEK

Overdag kun je in een kleine long-tailboot op de brede Mekong (de grensrivier) een tochtje maken langs de drie oevers. Een uitzichtpunt biedt een mooi zicht op de prachtige omgeving. In de Mekong kun je zonder visum aan wal gaan op een Laotiaans (souvenir)eiland. 's Nachts is het drielandpunt van Thailand, Birma en Laos de gevaarlijke speeltuin van de opiumsmokkelaars.

CONTACT MET BERGVOLKEREN

Een dozijn bergstammen leeft in de bergen in Noord-Thailand. Tip: neem de tijd. In plaats van in sneltreinvaart een lijst dorpen te bezoeken, kies je er beter maar een uit. Vermijd het om er in een groep aan te komen en blijf enkele uren. Win rustig het vertrouwen van de dorpsbewoners en wissel verhalen uit.

Boven: De Thaise keuken heeft een uitstekende reputatie: gezond, kruidig en redelijk licht.

Links: Met de long-tailboot dobber je in Bangkok door een wereld die enkele versnellingen trager draait. De voorzijde van de huisjes ligt er aan de waterkant. Hier wordt aan en op het water geleefd.